

Het Specifieke is Interessanter dan het Algemene I

Haar haar was eerder Titiaans dan rood.
Zodra je haar zag,
wist je dat ze thuishoorde op een sofa
in het atelier van een groot schilder
met oog voor schoonheid.
Toen ik haar zag,
speet het me dat ik niet schilderde.
Ze had smaragdgroene ogen,
met een vleugje lapis lazuli erin.
(Philip Kerr, *Een Stille Vlam*)

Hard-boiled detectives zijn mijn *guilty pleasure*. Ik hou van het figuur van de bonkige, alleenstaande, ruwe-bolster-blanke-pit-privé-detective met een licht alcoholprobleem en een voorliefde voor zware sigaretten en lastige vrouwen. En ook de kreupele poëzie in het soms wat bottige proza spreekt mij aan. In welk ander genre kan de dood naar kamperfoelie ruiken, klinkt de stem van een onbetrouwbaar figuur rasperig alsof hij had gegorgeld met accuzuur en zijn ogen smaragdgroen met een vleugje lapis lazuli erin? De beeldspraak is over de top, maar is doordrenkt van de ironische distantie van het hoofdpersonage Bernie Gunther – een oud ss'er (tegen wil en dank) die, net als veel van zijn landgenoten, na de tweede wereldoorlog in het Argentinië van de Peróns terecht is gekomen. Daar heropent hij, ook weer tegen wil en dank (een typische karaktereigenschap van de bonkige hard-boiled detective is dat veel van zijn werk tegen wil en dank is, zowel in het kwade als het goede), een oud moordonderzoek.

Maar dat terzijde. Want waar ik heen wil is het gebruik van specifieke details, in tegenstelling tot een algemene beschrijving. Philip Kerr had het ook kunnen hebben over een mooi meisje met rood haar en groene ogen. Een beeld dat even simpel als nietszeggend is, want schoonheid bestaat in duizend tinten, net als het rood en groen van haar en ogen. Algemene beschrijvingen zijn saai en nietszeggend, omdat ze op alles kunnen slaan en dus niets meer betekenen. Terwijl details de fantasie doen aanslaan, een beschrijving gedenkwaardiger maken en daardoor een beeld steviger in iemands hoofd verankeren. Als het mooie meisje in *Een Stille Vlam* enkel rood haar en groene ogen had gehad, dan had ik het citaat waarschijnlijk nooit onthouden, laat staan teruggevonden. En zelfs al is de beeldspraak tamelijk grotesk en zit de beschrijving van het meisje tegen het smakeloze aan, hij is effectief. Ook het slechte voorbeeld draagt waarheid: het specifieke is interessanter dan het algemene.

Dit geldt niet alleen voor het oproepen van beelden. Ook als je een karaktereigenschap van iemand over wil brengen aan een publiek is het een stelregel. Schrijf niet: "Hij is onhandig." Maar schets een situatie waardoor je publiek zélf tot die conclusie komt. Want gedachten die iemand zelf formuleert, al heb je iemand daarin gestuurd, zijn krachtiger en geloofwaardiger dan gedachten die je voorkauwt. Als je iemand een

mening opdringt, over een situatie of een karakter, zal diegene er onbewust tegenargumenten bij zoeken. Maar als je iemand zélf een mening laat formuleren, vind diegene deze een stuk plausibeler.

Schrijven is dan ook manipulatie voor gevorderden. Door het gebruik van het specifieke, maak je de grote verhalen overzichtelijker, meer behapbaar en (dus) menselijker.